

Warszawa, 26 września 2025 r.
KL/469/161/ASW/2025

Pan
Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 16 września br. nr DD6.8200.13.2025 kierujące do konsultacji publicznych projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (nr UD116 w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów), przekazuję uwagi Konfederacji Lewiatan z prośbą o ich analizę i uwzględnienie w toku dalszych prac.

Z poważaniem



Marek Górski
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik:

Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (nr UD116).

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (nr UD116).

Na wstępie pragniemy zaznaczyć, iż głównym zastrzeżeniem do projektowanych zmian jest planowany termin ich wejścia w życie tj. 1 stycznia 2026 r.

Biorąc pod uwagę, że projekt jest obecnie na etapie opiniowania oraz uwzględniając dynamikę procesu legislacyjnego można założyć, że ustawa zostanie uchwalona najwcześniej na przełomie października i listopada 2025 r. W konsekwencji okres między uchwaleniem ustawy, a jej wejściem w życie, będzie wynosił co najwyżej nieco ponad jeden miesiąc. W praktyce oznacza to ograniczenie przedsiębiorcom możliwości dostosowania modeli biznesowych, struktur zatrudnienia czy strategii podatkowych.

Z raportu Grant Thornton - „Barometr prawa-zmienność i uciążliwość prawa” wynika, że w pierwszym półroczu 2025 roku uchwalono w Polsce aż 6150 stron nowych przepisów, co stanowi wzrost o 56% względem roku poprzedniego. Z kolei raport PARP o stanie sektora MŚP wskazuje, że nieprzewidywalność regulacyjna jest jednym z głównych czynników ograniczających rozwój innowacyjności i inwestycji w sektorze nowych technologii. Z perspektywy stabilności systemu podatkowego oraz potrzeby budowania przewidywalnego otoczenia prawnego dla działalności innowacyjnej, tempo i sposób procedowania nowelizacji należy ocenić negatywnie.

Ponadto, tak krótkie *vacatio legis* jest niezgodne z zasadami prawidłowej legislacji oraz zasadami konstytucyjnymi, w szczególności zasadą zaufania do państwa. **Nasz sprzeciw wobec tak krótkiego *vacatio legis* nabiera szczególnego znaczenia wobec wielokrotnie złożonych przez rządzących deklaracji o zapewnieniu co najmniej 6 miesięcznego *vacatio legis* dla wszystkich zmian w prawie podatkowym.** Deklaracja taka została również wyrażona w Umowie Koalicyjnej, w której zapisano, że *„Koalicja zamierza jak najszybciej doprowadzić do powrotu przewidywalności w systemie podatkowym, poprzez ustabilizowanie prawa i przywrócenie dialogu z organizacjami reprezentującymi pracodawców i związkami zawodowymi. Strony koalicji zgodnie przyznają, że stabilny, przyjazny i sprawiedliwy system podatkowy to warunek niezbędny dla zwiększenia stopy inwestycji w gospodarce. W tym celu strony Koalicji wprowadzą w szczególności zasadę minimum sześciomiesięcznego *vacatio legis* dla zmian w prawie podatkowym”*. Minęły prawie dwa lata od złożenia podpisów pod tymi deklaracjami, a nadal zmiany w prawie podatkowym wprowadzana są z minimalnym, nieakceptowalnym i nieuwzględniającym interesu przedsiębiorców i obywateli *vacatio legis*. Sytuację tę uważamy za nieakceptowalną oraz przejaw lekceważenia przedsiębiorców i obywateli. W przypadku nieodstąpienia od proponowanych w projekcie zmian oczekujemy zapewnienia co najmniej 6 miesięcznego *vacatio legis*.

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

1. **Opodatkowanie przychodów z odpłatnego zbycia rzeczy ruchomych otrzymanych przez najbliższą rodzinę przedsiębiorcy, który wykupił tę rzecz do majątku prywatnego po zakończeniu leasingu operacyjnego, a którą wcześniej wykorzystywał w działalności gospodarczej, jeżeli rodzina korzysta ze zwolnienia z podatku od spadków i darowizn i odpłatnego zbycia dokona przed upływem 3 lat od otrzymania (art. 1 pkt 1 lit. a) projektu zmieniający art. 10 ust. 1 pkt 8 ustawy o PIT i art. 1 pkt 1 lit. b) projektu).**

Obecne przepisy zostały wprowadzone w ramach tzw. Polskiego Ładu. Regulacje te wydłużyły okres, po którym można sprzedać wykupioną z leasingu ruchomość, np. samochód bez podatku z 6 miesięcy do 6 lat. Aby ominąć to ograniczenie podatnicy zaczęli przekazywać ruchomość w formie darowizny członkowi rodziny, który po pół roku może ją sprzedać bez konieczności uiszczania podatku dochodowego od osób fizycznych.

Projekt zakłada wydłużenie okresu, w którym będzie następowało opodatkowanie przychodów ze sprzedaży rzeczy w komentowanym stanie faktycznym. Opodatkowanie nastąpi, gdy obdarowany korzysta ze zwolnienia od podatku od spadków i darowizn i sprzedaje rzecz przed upływem 3 lat od jej otrzymania.

W praktyce oznacza to, że osoby, które otrzymały samochód będą z nim związane przez co najmniej trzy lata, bo wcześniejsza sprzedaż z podatkowego punktu widzenia będzie nieopłacalna. Zgodnie z przepisami przychód ze sprzedaży będzie podlegał opodatkowaniu według skali podatkowej, tj. stawką od 12% do 32%.

Oznaczałoby to konieczność rozważenia zmiany praktyki wśród wielu przedsiębiorców, którzy po 5 latach użytkowania auta w leasingu najczęściej zawierają kolejną umowę leasingu, przekazując samochód z poprzedniego leasingu swojej rodzinie np. dziecku.

Uważamy, że okres, o którym mowa w projekcie ustawy jest zbyt długi i przy okazji będzie trafiał w osoby, które ze względu na własną sytuację, a nie kwestie podatkowe chciałyby. bądź będą zmuszone do dokonania sprzedaży. W naszej ocenie okres ten powinien być krótszy i nie powinien przekraczać 1 roku lub maksymalnie 2 lat.

2. **Doprecyzowanie zasad korzystania z ulgi mieszkaniowej, poprzez wskazanie, że ma ona służyć zaspokojeniu własnych potrzeb mieszkaniowych podatnika. Realizacją tych potrzeb będzie nabycie nieruchomości albo praw o charakterze mieszkalnym, albo gruntów pod budowę własnego domu, jeżeli podatnik nie ma innej nieruchomości, lokalu mieszkalnego (art. 1 pkt 5 projektu zmieniający art. 21 ust 1 pkt 131, ust. 25, 25a, 27, 29 i wprowadzający art. 21 ust. 25b – 25e ustawy o PIT).**

Pragniemy zauważyć, iż uzasadnienie zmian nie odnosi się w jakim zakresie zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych podatnika może być uznane za sprzeczne z podejmowaniem działań o charakterze inwestycyjnym podejmowanych w granicach majątku osobistego podatnika,

nakierowanych na zabezpieczenie finansowe swoje oraz swojej rodziny w perspektywie czasu. Założenia do projektu pomijają aspekt związany z obecnie istniejącym kryzysem na rynku mieszkaniowym dotyczącym przede wszystkim ludzi młodych, których z uwagi na uwarunkowania rynkowe, pozostające poza zakresem zainteresowania ustawodawcy, nie pozwalają albo utrudniają uregulowanie swojej sytuacji mieszkaniowej.

Zmiana wymusza na podatniku wyzbycie się prawa własności do dotychczasowego lokalu mieszkalnego jako warunek zastosowania ulgi.

Rozwiązania przewidziane w projekcie zostały oparte na modelu ulgi mieszkaniowej funkcjonującym na gruncie ustawy o podatku od spadków i darowizn. Takie podejście nie zasługuje na aprobatę. Nie sposób bowiem zaakceptować stosowania tożsamyh zasad ustalania obowiązków podatkowych w odniesieniu do instytucji, które – jak spadki i darowizny – mają odmienny charakter społeczny oraz prawny.

Nabywanie i zbywanie nieruchomości nie są czynnościami tożsamymi z dziedziczeniem bądź darowaniem. Odnoszą się bowiem do sfery samodzielnego decydowania i zarządzania swoim własnym majątkiem oraz sytuacją życiową w sposób autonomiczny, niezależny od decyzji innych osób, np. spadkodawców czy darczyńców. Podatnik może dokonać autonomicznej decyzji o zbyciu nieruchomości i nabyciu nowej np. większej nieruchomości, która to będzie lepiej odpowiadała na potrzeby mieszkaniowe jego samego na danym etapie życia - co nie oznacza, iż w tym zakresie nie realizuje on swoich potrzeb mieszkaniowych, nawet, jeżeli zdecyduje się na zatrzymanie swojego poprzedniego mieszkania, które już jego indywidualnych potrzeb nie realizuje. W aktualnym brzmieniu definicja „własnych potrzeb mieszkaniowych” opiera się na wskaźnikach oraz przesłankach, które nie pozostają w bezpośrednim związku z rzeczywistą realizacją potrzeb mieszkaniowych podatnika. Samo posiadanie innej nieruchomości o charakterze mieszkalnym nie przesądza bowiem o zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych podatnika. Zaspokojenie tych potrzeb ma charakter wysoce zindywidualizowany, a jego ocena nie powinna opierać się wyłącznie na fakcie posiadania jakiegokolwiek nieruchomości mieszkalnej. Przykładowo, inne potrzeby mieszkaniowe będzie miała rodzina z dwojgiem dzieci, dokonująca zmiany lokalu z mieszkania o powierzchni 50 m² na dom jednorodzinny, a inne osoba prowadząca jednoosobowe gospodarstwo domowe. Nie trudno o sytuację, w której osoba mieszka w obecnie posiadanym mieszkaniu, a jednocześnie odziedziczyła w spadku inny lokal, dom, mieszczące gospodarstwo rolne, który nie spełnia warunków do zamieszkania, a którego posiadanie wyłącza tej osobie możliwość skorzystania z ulgi po sprzedaży obecnego lokalu i nabyciu innego, większego bądź w lepszej lokalizacji pod kątem uczęszczania dzieci do szkoły lub przedszkola.

W związku z powyższym, zasadne jest skoncentrowanie się na precyzyjnym sformułowaniu definicji „własnych potrzeb mieszkaniowych”, zamiast wprowadzać ograniczenia w zakresie

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

prawa podatnika do swobodnego dysponowania majątkiem osobistym. Proponowane zmiany w obecnym kształcie nie prowadzą do realizacji celu, jakim jest właściwe funkcjonowanie ulgi mieszkaniowej. W celu efektywnego ograniczenia liczby nieruchomości objętych prawem do skorzystania z ulgi, należałoby rozważyć doprecyzowanie kryteriów oceny spełnienia własnych potrzeb mieszkaniowych poprzez określenie charakteru nieruchomości, z których korzysta podatnik obecnie a jaką planuje nabyć – na przykład, czy przedmiotem nabycia jest dom jednorodzinny, czy lokal mieszkalny o niewielkim metrażu. Istotne byłoby również uwzględnienie, czy nabywana nieruchomość odpowiada pod względem powierzchni użytkowej oraz charakteru dotychczas zaspokajanych potrzeb mieszkaniowym podatnika.

Dodatkowo, można rozważyć wprowadzenie czasowego ograniczenia prawa do ponownego skorzystania z ulgi, przykładowo poprzez ustanowienie pięcioletniego okresu karencji.

- 3. Wskazanie, że podatnik może dochody stanowiące podstawę obliczenia daniny solidarnościowej pomniejszyć o straty z lat ubiegłych. Straty te będą mogły pomniejszyć dochody uzyskane z tego samego źródła przychodów, z którego dochody stanowią podstawę obliczenia daniny solidarnościowej. Rozstrzygnięcie wprost, iż podatnik dochodów tych nie może pomniejszyć o inne przysługujące osobom fizycznym, przy opodatkowaniu podatkiem dochodowym, odliczenia lub pomniejszenia. Poszerzenie podstawy obliczenia daniny solidarnościowej o dochody z IP Box (art. 1 pkt 13 projektu).**

Projektowana zmiana polegająca na rozszerzeniu podstawy obliczenia daniny solidarnościowej o dochody uzyskiwane w ramach tzw. IP Box (tj. dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej, opodatkowane preferencyjną stawką 5%) budzi istotne wątpliwości zarówno na gruncie systemowym, jak i aksjologicznym.

Należy przypomnieć, że instytucja IP Box została wprowadzona do polskiego porządku prawnego w celu stymulowania działalności innowacyjnej oraz wspierania rozwoju sektora badań i rozwoju poprzez preferencyjne opodatkowanie dochodów osiąganych z kwalifikowanych praw własności intelektualnej. Ustawodawca, wprowadzając tę regulację, kierował się potrzebą zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki oraz zachęcenia przedsiębiorców do prowadzenia działalności innowacyjnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W tym kontekście objęcie dochodów z IP Box podstawą obliczenia daniny solidarnościowej należy ocenić negatywnie. Rozszerzenie zakresu przedmiotowego daniny solidarnościowej na dochody, które zgodnie z pierwotnym zamysłem ustawodawcy miały podlegać preferencyjnemu opodatkowaniu, prowadzi do podważenia spójności systemu podatkowego oraz osłabienia funkcji zachęcającej, jaką miał pełnić IP Box. W praktyce bowiem podatnicy korzystający z preferencyjnej stawki podatkowej w ramach IP Box zostaną dodatkowo obciążeni daniną solidarnościową, co w istotny sposób ogranicza atrakcyjność

tego rozwiązania. Należy również zauważyć, że brak jest obecnie przekonujących argumentów uzasadniających objęcie dochodów z IP Box daniną solidarnościową. Dochody te jako dochody z działalności innowacyjnej, nie powinny być traktowane na równi z innymi dochodami podlegającymi daninie, gdyż ich preferencyjne opodatkowanie wynika z określonej polityki gospodarczej państwa. Wprowadzenie takiej zmiany może być postrzegane jako niekonsekwencja ustawodawcy oraz naruszenie zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Podsumowując, poszerzenie podstawy obliczenia daniny solidarnościowej o dochody z IP Box należy ocenić negatywnie zarówno z perspektywy celów, dla których instytucja IP Box została wprowadzona, jak i z punktu widzenia spójności oraz przewidywalności systemu podatkowego. Wprowadzenie takiej regulacji może prowadzić do ograniczenia zainteresowania podatników korzystaniem z preferencyjnego opodatkowania działalności innowacyjnej, a tym samym osłabić konkurencyjność polskiej gospodarki.

- 4. Opodatkowanie w ustawie CIT i PIT dochodów wspólników osiągniętych z likwidacji spółki niebędącej osobą prawną powstałej z przekształcenia spółki, jeżeli likwidacja spółki niebędącej osobą prawną nastąpi w określonym terminie (wcześniej niż 3 lata kalendarzowe) po przekształceniu spółki (art. 1 pkt 2, pkt 3 lit. a), pkt 5 lit. a), pkt 8 oraz pkt 11 lit. a) i b) projektu ustawy zmieniającego przepisy ustawy o PIT oraz art. 2 pkt 3, pkt 5 lit. a) oraz pkt 8 projektu ustawy zmieniającego przepisy ustawy o CIT).**

W świetle obecnie obowiązujących przepisów, likwidacja spółki osobowej (niebędącej podatnikiem CIT), nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym. Rozwiązanie to pozwala na „bezpodatkową” likwidację spółek osobowych, w tym tych, które powstały z przekształcenia podmiotów będących podatnikami CIT, np. spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Pragniemy zwrócić uwagę, że wprowadzenie trzyletniej karencji pomiędzy datą przekształcenia, a datą likwidacji spółki osobowej jest rozwiązaniem arbitralnym, które może doprowadzić do sytuacji, w której wspólnicy nie będą mogli w sposób elastyczny zlikwidować „nierentownej” spółki osobowej z uwagi na potencjalne opodatkowanie. Istnieje więc ryzyko, że wprowadzenie powyższych zmian przyczyni się do utrudnienia prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółki osobowej. Zaproponowane przepisy nie rozróżniają podatników likwidujących spółkę osobową w celu realizacji tzw. „schematów optymalizacyjnych”, na które wskazuje projektodawca, od wspólników, którzy decydują się na likwidację z powodu nierentowności biznesu.

Nie przekreślając potrzeby walki z nielegalną optymalizacją podatkową, należy zauważyć, że w polskim reżimie prawnym istnieją już przepisy prawnopodatkowe, które mają służyć walce z tym zjawiskiem. Są to przepisy regulujące tzw. ogólną klauzulę antyabuzynną (GAAR) zawarte w art. 119a i nast. Ordynacji Podatkowej. To te przepisy powinny służyć podważaniu

skutków podatkowych tego typu działań motywowanych jedynie korzyściami fiskalnymi. Wprowadzenie postulowanych przepisów spowoduje jedynie, że regulacjami tymi zostaną objęci nie tylko podatnicy korzystający z optymalizacji podatkowej, ale także Ci (stanowiący większość), którzy z różnych powodów wpadną w zakres wprowadzanej regulacji.

Organy podatkowe będą traktować oba przypadki jednakowo. Sama obawa, że likwidacja spółki może zostać wykorzystana do unikania opodatkowania, nie uzasadnia wprowadzania jednolitego okresu karencji dla wszystkich podatników. Dodatkowo, okres 3 lat dzielących przekształcenie od likwidacji jest terminem zupełnie arbitralnym. W ciągu 3 lat może dojść do wielu zmian w uwarunkowaniach i opłacalności prowadzonej działalności, które mogą skutkować koniecznością jej likwidacji i nie mających nic wspólnego z optymalizacją podatkową. Zmianę tę oceniamy negatywnie.

5. Wyłączenie możliwości amortyzacji wartości firmy powstającej na skutek przyjęcia do odpłatnego korzystania leasingu – uchylenie art. 22b ust. 2 w pkt 1 lit. b) ustawy o PIT oraz art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy o CIT (art. 2 pkt 7 projektu ustawy).

Na wstępie wskazujemy, że projektodawca w uzasadnieniu projektu podaje sprzeczne powody, jak również wykluczające się skutki, wynikające z proponowanego uchylenia art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy o CIT. W analizowanym projekcie Ministerstwo Finansów z jednej strony wskazuje, że proponuje się likwidację możliwości amortyzacji wartości firmy powstającej na skutek przyjęcia do odpłatnego korzystania przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części, z drugiej strony wskazuje, że proponowana zmiana ma charakter doprecyzowujący i usuwa wątpliwości co do samej możliwości kwalifikacji podatkowej transakcji oddania do odpłatnego używania i pobierania pożytków zespołu składników jako leasing przedsiębiorstwa lub ZCP na gruncie ustawy o CIT.

Tym samym, projektodawca z jednej strony dąży jedynie do wykluczenia możliwości amortyzacji wartości firmy powstałej w wyniku leasingu finansowego przedsiębiorstwa lub ZCP, co może oznaczać, że transakcja ta nadal będzie możliwa na gruncie ustawy o CIT, jednakże bez możliwości amortyzacji powstałej na tej transakcji wartości goodwill (wąska interpretacja). Z drugiej jednak strony, Ministerstwo Finansów, powołując się na przepisy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji (obecna ustawa o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników), a także funkcjonującej rzekomej „błędnej wykładni” wskazuje, że na gruncie ustawy o CIT istnieje możliwość oddania w leasing jedynie poszczególnych składników majątkowych, a nie przedsiębiorstwa lub ZCP (szeroka interpretacja proponowanej zmiany). Naszym zdaniem uzasadnienie do projektowanej zmiany ustawy o CIT w tym zakresie jest nieprawidłowe i powiela błędne stanowisko reprezentowane w części spraw przez organy podatkowe, poddane krytyce przez sądy administracyjne.

Brak ograniczenia stosowania art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy o CIT wyłącznie do transakcji opartych o ustawę o komercjalizacji.

W uzasadnieniu projektu wskazano, że art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy o CIT został uchwalony w związku z prowadzonymi w oparciu o ustawę o komercjalizacji i prywatyzacji tzw. prywatyzacjami bezpośrednimi. Motywem do uchylenia ww. przepisu jest więc zakończenie procesów prywatyzacyjnych. Należy jednak zauważyć, że przepis ten otrzymał swoje obecne brzmienie w dniu 1 października 2001 r. poprzez nowelizację ustawy o CIT (art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 6 września 2001 r. (Dz. U. Nr 106, poz. 1150), która wprowadziła do ustawy o CIT m.in. rozdział 4a, tj. rozdział dot. opodatkowania stron umowy leasingu (czyli funkcjonuje w obrocie prawnym od ponad 24 lat).

Z kolei art. 39 ustawy o komercjalizacji, na który powołuje się projektodawca, został uchylony z dniem 1 stycznia 2017 r. Nie można więc opierać wykładni na nieobowiązującym od ponad 8 lat przepisie.

Ponadto, gdyby art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy o CIT w zamierzeniu miał dotyczyć wyłącznie procesów prywatyzacyjnych, ustawodawca powinien był odwołać się wprost do ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji, tak jak to zrobił w art. 16 ust. 2 pkt 2 lit. c) ustawy o CIT.

Powyższe potwierdził także WSA w Warszawie w wyroku z dnia 23 grudnia 2024 r. (sygn. akt III SA/Wa 1955/24) wskazując, że: „Rację ma więc spółka argumentując, że obecne brzmienie art. 16b ust. 2 pkt 2 jednoznacznie zostało wprowadzone do ustawy o CIT w związku z wprowadzeniem do porządku prawnego przepisów o leasingu podatkowym. Organ nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie tezy, iż treść tego przepisu ma związek z tzw. prywatyzacją bezpośrednią, natomiast lit. c) tego przepisu dowodzi, że ustawodawca tam, gdzie zamierzał odnieść się w analizowanym przepisie do instytucji wynikających z ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, wprost to uczynił. Nie ma żadnych racjonalnych powodów, by ograniczać stosowanie tego przepisu do procesu prywatyzacji bezpośredniej.” Pogląd ten został również potwierdzony przez NSA, który wyrokiem z dnia 17 września 2025 r. (sygn. akt II FSK 617/25), utrzymał w mocy ww. wyrok WSA w Warszawie, oddalając skargę kasacyjną organu.

Mając na uwadze powyższe, motyw uzasadniający uchylenie art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy o CIT wskazany przez autora projektu należy uznać za niewystarczający i oparty na błędnej przesłance. Wbrew twierdzeniom projektodawcy, ww. przepis nie dotyczy wyłącznie procesów prywatyzacyjnych, ale ma znacznie szersze zastosowanie w obrocie gospodarczym.

Możliwość kwalifikacji oddania do korzystania i pobierania pożytków przedsiębiorstwa lub ZCP jako leasingu na gruncie ustawy o CIT.

Zdaniem projektodawcy, na gruncie polskiego prawa podatkowego nie istnieje możliwość kwalifikacji transakcji odpłatnego przekazania do korzystania z przedsiębiorstwa jako

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

leasingu – w ujęciu podatkowym taka transakcja może być rozpatrywana jedynie jako przekazanie poszczególnych składników majątkowych. Z argumentacją tą nie sposób się zgodzić, co potwierdza w szczególności obowiązujący nadal art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy o CIT, który wprost wskazuje na możliwość amortyzacji wartości firmy powstałej w wyniku leasingu finansowego przedsiębiorstwa lub ZCP.

Jednocześnie, właściwe działanie legislacyjne, zgodne z deklarowanym przez projektodawcę zamiarem, polegać powinno na znowelizowaniu regulacji rozdziału 4a ustawy o CIT, a w szczególności art. 17a ustawy o CIT, w którym zawarta jest autonomiczna podatkowa definicja umowy leasingu. Nie jest bowiem możliwa zmiana treści generalnej definicji poprzez znowelizowanie przepisu szczegółowego, który zawiera jedynie określenie szczegółowego skutku podatkowego transakcji już zakwalifikowanej zgodnie z ogólną definicją.

Powyższe potwierdza także cytowany już powyżej wyrok WSA w Warszawie z dnia 23 grudnia 2024 r. (sygn. akt III SA/Wa 1955/24), w którym Sąd jednoznacznie stwierdził, że *„Zdaniem Sądu, nie można racjonalnie twierdzić, że wykluczone jest objęcie leasingiem podatkowym przedsiębiorstwa bądź jego zorganizowanej części, skoro ustawodawca uważa, że dodatnia wartość firmy może powstać w wyniku nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w drodze przyjęcia do odpłatnego korzystania i jednoznacznie wiąże tę sytuację z umową leasingu poprzez odesłanie do rozdziału 4a ustawy o CIT. W ocenie Sądu, nie można zakładać, że w art. 17a u.p.d.o.p. racjonalny ustawodawca nie uwzględnił zorganizowanej części przedsiębiorstwa, jeśli w art. 16b wprost wskazuje, że dodatnia wartość firmy może powstać właśnie w wyniku nabycia przedsiębiorstwa bądź zorganizowanej części w drodze przyjęcia do odpłatnego korzystania i wskazuje na odpisy amortyzacyjne dokonywane przez korzystającego zgodnie z przepisami o tymże leasingu.”*

Powyższe potwierdza również wyrok NSA z dnia 17 września 2025 r. (sygn. akt II FSK 617/25), utrzymujący w mocy powyższy wyrok i oddalający skargę kasacyjną organu.

Utrwalona linia interpretacyjna w zakresie możliwości amortyzacji wartości firmy powstałej na skutek zawarcia umowy leasingu.

Projektodawca w uzasadnieniu projektu wskazuje, że błędna wykładnia art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy o CIT dopuszcza amortyzowanie wartości firmy powstającej na skutek zawarcia umowy leasingu. Twierdzenie jakoby była to błędna wykładnia stoi w całkowitej sprzeczności z dotychczasową wieloletnią praktyką interpretacyjną organów podatkowych, które wielokrotnie potwierdzały taką możliwość (przykładowo interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 13 grudnia 2023 r., znak: 0114-KDIP2-2.4010.555.2023.1.AP, interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 6 lipca 2023 r., znak: 0111-KDIB1-1.4010.231.2023.2.RH, interpretacji indywidualna Dyrektora KIS z dnia 17 stycznia 2022 r., znak: 0111-KDIB1-1.4010.498.2021.1.AW). Powyższe potwierdzają także m.in. cytowane powyżej wyroki WSA w Warszawie i NSA.

Należy podkreślić, że to co projektodawca określa mianem „błędnej wykładni”, w rzeczywistości jest wykładnią stosowaną zarówno przez organy interpretacyjne, jak i sądy administracyjne. Dobitnie świadczy to o nieprawidłowości założeń projektodawcy stojących za proponowanymi zmianami. Taki tryb zmiany przepisów, pod pretekstem błędnej wykładni, w rzeczywistości stanowi próbę retroaktywnego narzucenia nowego sposobu interpretacji, co godzi w zasady prawidłowej legislacji i rzetelnego działania państwa prawa.

Brak realizacji celu projektowanej ustawy

Autorzy projektu na wstępie uzasadnienia wskazują, że proponowane zmiany legislacyjne mają stanowić odpowiedź na istniejące potrzeby związane z uszczelnieniem systemu podatkowego. Projektodawcy podkreślają, że uchylenie art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy o CIT zneutralizuje działania optymalizacyjne, podejmowane w głównej mierze ze względu na korzyść podatkową płynącą z faktu, że przekazanie przedsiębiorstwa w ramach leasingu finansowego może generować wartość firmy. Powyższe założenie całkowicie pomija fakt, że leasing przedsiębiorstwa lub ZCP w wielu przypadkach nie jest realizowany z przyczyn o charakterze optymalizacyjnym. Zazwyczaj ta forma prawna oddania majątku prowadzonego przedsiębiorstwa do korzystania innemu podmiotowi jest determinowana okolicznościami prawnymi, oceną ryzyka czy też przesłankami ekonomicznymi. Projektodawca stara się wyeliminować ten mechanizm prawnopodatkowy z pominięciem tych okoliczności. Podkreślenia wymaga, że przeciwdziałanie transakcjom o czysto sztucznym i optymalizacyjnym charakterze już w aktualnym stanie prawnym jest możliwe poprzez skorzystanie z instytucji klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania (art. 119a Ordynacji podatkowej) i nie jest w tym celu niezbędne wykluczanie realizacji transakcji leasingu przedsiębiorstwa lub ZCP dla podatników, którzy korzystają z tej formy z przyczyn uzasadnionych okolicznościami innymi niż chęć uzyskania korzyści podatkowej. Proponowane zmiany nie realizują zakładanego celu. Należy bowiem zauważyć, że powstała wartość firmy, która z jednej strony – w postaci odpisów amortyzacyjnych – pomniejsza dochód do opodatkowania u leasingobiorcy (korzystającego), stanowiąc w ocenie autorów projektu element optymalizacyjny, z drugiej strony natomiast stanowi przychód podlegający opodatkowaniu po stronie leasingodawcy (finansującego). Jest on rozpoznawany jako przychód z tytułu spłaty przez korzystającego wartości firmy, w części odpowiadającej proporcji wartości firmy do sumy rat kapitałowych. Powyższe potwierdza więc, że cel postawiony przez projektodawców jest w istocie celem hipotetycznym.

Niewspółmierność ekonomiczna pomiędzy poniesionym wydatkiem a kosztem uzyskania przychodu.

Zaprezentowane rozważania prowadzą również do kolejnego aspektu, jakim jest niewspółmierność ekonomiczna pomiędzy wydatkiem poniesionym przez korzystającego w postaci rat leasingowych – w które wkalkulowana jest wartość firmy, a możliwością jego

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

rozliczenia w kosztach uzyskania przychodów. Prowadzi to do nieuzasadnionego wyłączenia ekonomicznie poniesionego ciężaru wartości firmy z kosztów podatkowych, które to w przypadku spłaty wartości początkowej podlegających amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych stanowią koszt podatkowy rozliczany za pomocą odpisów amortyzacyjnych korzystającego, natomiast w pozostałej części, w szczególności spłaty części odsetkowej raty leasingowej, wydatki te są ujmowane jako koszt podatkowy w momencie ich poniesienia (z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z art. 15c ust. 1 ustawy o CIT). Projektodawca zdaje się nie zauważać, że w przeciwieństwie np. do darowizny przedsiębiorstwa lub ZCP, korzystający ponosi faktyczny ekonomiczny wydatek związany z nabyciem przedsiębiorstwa w wysokości odpowiadającej wartości przedsiębiorstwa lub ZCP wynikającej z wyceny (część kapitałowa raty leasingowej) oraz tzw. raty odsetkowej. Tym samym, nie dochodzi do wykreowania sztucznej kategorii kosztu nieznajdującej odzwierciedlenia w ponoszonych wydatkach. W konsekwencji, planowana zmiana prowadziłaby do różnicowania transakcji traktowanych podatkowo jako leasing przedsiębiorstwa oraz sprzedaż, gdzie w przypadku obu transakcji dochodzi do faktycznej zapłaty ceny ustalonej na poziomie wartości rynkowej przedsiębiorstwa lub ZCP, a tylko w przypadku nabycia przedsiębiorstwa w drodze kupna, możliwe będzie dokonywanie odpisów amortyzacyjnych od wartości firmy powstałej w wyniku nabycia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części (art. 16b ust. 2 pkt 2 lit. a) ustawy o CIT). Trudno znaleźć racjonalne uzasadnienie dla różnego podatkowo traktowania obu sytuacji.

Brak przepisów przejściowych

Wyłączenie możliwości amortyzacji wartości firmy powstającej w wyniku przyjęcia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części do odpłatnego korzystania sprawia, że naruszona zostaje zasada pewności prawa oraz ochrony praw nabytych. Brak stosownych przepisów przejściowych uderzy w szczególności w podatników, którzy zawarli już tego typu umowy w przeszłości i nadal są nimi związani.

Tym samym projektowane przepisy ingerują w konstytucyjną zasadę ochrony praw nabytych. Zgodnie z tą zasadą, nowe regulacje prawne powinny chronić przysługujące już podatnikom prawa, co oznacza, że uzyskane raz prawo nie może być odebrane lub w niekorzystny sposób zmodyfikowane. Leasingobiorcy, kształtują swój wieloletni stosunek prawny z leasingodawcą na moment podpisywania umowy leasingu. Na ten moment podejmują oni decyzje m.in. co do czasu trwania umowy, wartości poszczególnych rat leasingowych, uzyskują interpretacje indywidualne potwierdzające podatkowe skutki tak ukształtowanej umowy, w tym klasyfikacji jako leasing (odpowiednio finansowy lub operacyjny).

W tym zakresie warto wskazać na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 21 listopada 2024 r. (P 11/24). TK orzekł, że brak odpowiednich regulacji przejściowych narusza konstytucyjną zasadę ochrony interesów w toku przepisów. Należy podkreślić, że w analizowanej w wyroku

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

sprawie, chodziło o pozbawienie prawa do kontynuowania amortyzacji podatkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nabytych w drodze darowizny. TK nie zgodził się, aby ustawodawca zmieniał reguły gry wobec podatników, którzy już podjęli określone decyzje finansowe na podstawie obowiązujących przepisów. Dodatkowo, zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym w wyroku TK: *„argument ochrony zasady równowagi budżetowej nie może być wskazywany bezwarunkowo przez legislatora jako uniwersalne uzasadnienie wprowadzanych regulacji. Państwo nie powinno nad wyraz wzmacniać swojej pozycji i zwiększać poziomu opresyjności systemu podatkowego, kierując się jedynie fiskalizmem”*.

Ponieważ proponowane zmiany modyfikują w niekorzystny sposób nabyte już przez podatników prawa w zakresie skutków podatkowych umów leasingu przedsiębiorstwa lub ZCP, zdecydowanie nie powinny obejmować swoim zakresem uprzednio zawartych już umów. W związku z powyższym, w przypadku utrzymania proponowanej zmiany (co naszym zdaniem jednak nie powinno mieć miejsca, w szczególności w kształcie zaproponowanym przez projektodawcę), proponujemy wprowadzenie przepisów przejściowych, dzięki którym zachowane zostaną prawa nabyte podatników, którzy zawarli umowy leasingu zgodnie z dotychczasowymi skutkami podatkowymi, a zmiana w sposobie opodatkowania będzie odnosiła się do umów zawartych po wejściu w życie zmienionych przepisów.

Nieuwzględnienie warunków biznesowych

Końcowo należy wskazać, że projektowane wyłączenie możliwości podatkowego traktowania takiej transakcji jako leasingu finansowego istotnie ogranicza wachlarz dostępnych form przeniesienia przedsiębiorstwa lub ZCP. W praktyce bowiem przedsiębiorcy będą mieli do dyspozycji sprzedaż albo aport przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części, które w porównaniu do leasingu mogłoby wymagać albo zdobycia dodatkowego finansowania (w przypadku sprzedaży), bądź prowadziłyby do skomplikowania struktury właścicielskiej w ramach grup kapitałowych (aport).

Mając na uwadze, że transakcje dotyczące nabycia przedsiębiorstwa lub ZCP z reguły obarczone są wysokimi kosztami, a potrzeba pozyskania elastycznych mechanizmów finansowania jest w tym obszarze szczególnie istotna, proponowana regulacja w praktyce prowadzi do nieuzasadnionego uprzywilejowania określonych form przeniesienia przedsiębiorstwa kosztem leasingu finansowego mimo, że ta ostatnia konstrukcja znajduje racjonalne i gospodarcze uzasadnienie.

6. **Zmiany w zasadach amortyzacji poprzez doprecyzowanie w przypadku podatników osiągających dochody zwolnione i wprowadzenie zakazu zmiany stawek amortyzacyjnych po upływie terminu złożenia zeznania i zapłaty podatku (art. 1 pkt 9 projektu zmieniający art. 22i ust. 8 ustawy o PIT i wprowadzający art. 22i ust. 9 ustawy o PIT oraz art. 2 pkt 9**

member of



BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

projektu zmieniający art. 16i ust. 8 ustawy o CIT i wprowadzający art. 16i ust. 9 ustawy o CIT).

Projekt wprowadza znaczące ograniczenie. Obecnie zgodnie z art. 16i ust. 5 ustawy o CIT, podatnicy mogą obniżać podane w Wykazie stawek amortyzacyjnych stawki dla poszczególnych środków trwałych. Zmiany stawki dokonuje się począwszy od miesiąca, w którym środki te zostały wprowadzone do ewidencji albo od pierwszego miesiąca każdego następnego roku podatkowego. Choć interpretacja powołanego przepisu od lat wywołuje spór na linii organ-podatnik, to jak wskazują sądy, wykładnia gramatyczna jednoznacznie wskazuje, że podatnicy mogą zmieniać stawki amortyzacyjne w odniesieniu zarówno do przyszłych, jak i do przeszłych rozliczeń podatkowych. Prawdopodobnie powyższego stanowiska można wywieść również z treści uzasadnienia ówczesnego projektu nowelizacji ustawy o CIT, w szczególności dotyczącego nowelizacji art. 16i ust. 5 ustawy o CIT (zob. druk sejmowy nr 411 z 17 kwietnia 2002 r.), w którym wskazano, że „podatnicy będą mogli w okresie ponoszenia strat podatkowych zaplanować maksymalnie obniżone stawki amortyzacyjne i powrócić do stawek, tj. wyższych kosztów podatkowych, w okresie osiągania dochodów, a tym samym odpowiednio wpływać na wysokość straty podatkowej i dochodu do opodatkowania”. Co więcej, tworząc ugruntowaną już linię orzecznictwa, sądy niejednokrotnie wskazywały, że nie zawsze jest możliwe oszacowanie ewentualnej wysokości straty podatkowej, zwłaszcza straty osiągananej na przestrzeni kilku lat – co uzasadnia zapewnienie podatnikowi prawa do możliwości zmiany stawki m.in. w celu ograniczenia straty. Ponadto, brak przepisu limitującego wsteczne obniżenie lub podwyższenie stawki amortyzacyjnej w aktualnym stanie prawnym pozwala na jej zmianę aż do upływu okresu przedawnienia. W praktyce, planowana zmiana oznacza koniec ze wstecznymi zmianami stawek amortyzacyjnych za lata nieprzedawnione. Stawkę amortyzacyjną będzie można podwyższać lub obniżać nie później niż do dnia, kiedy upływa termin na złożenie zeznania rocznego i zapłaty należnego podatku PIT lub CIT za dany rok.

Jak wskazano powyżej, obecna linia orzecznicza sądów administracyjnych jest korzystna dla podatników – sądy uznają bowiem, że można zmieniać stawki amortyzacyjne także wstecz. Podatnicy będą musieli jeszcze dokładniej dokumentować i planować swoje decyzje dotyczące amortyzacji, co przełoży się na wzrost kosztów obsługi księgowej i podatkowej oraz wzrost negatywnych skutków w przypadku popełnienia błędów. Proponowana zmiana ograniczy elastyczność podatników, zwiększy ryzyko błędnych rozliczeń, utrudni dostosowanie kosztów do rzeczywistej sytuacji firmy, a także będzie prowadzić do niepotrzebnych sporów i wzrostu kosztów administracyjnych. Jest to rozwiązanie niekorzystne zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla stabilności systemu podatkowego. Zamiast uszczelnienia systemu, może doprowadzić do większej liczby sporów i nieefektywności gospodarczej.

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Negatywnie oceniamy proponowaną zmianę – wprowadzenie przepisów w projektowanym kształcie pozbawiłaby przedsiębiorców narzędzia do elastycznego dostosowywania się (w zakresie stosowania stawek amortyzacyjnych) do zmieniającej się coraz szybciej rzeczywistości gospodarczej.

7. Zmiany w zakresie podatku od przerzuconych dochodów (art. 2 pkt 10 pkt b projektu).

Zgodnie z projektem usuwa on pkt 2 w art. 24aa ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych stanowiący jeden z warunków dla uznania danej płatności za „przerzucone dochody”, a mianowicie warunek polegający na tym, że niemający siedziby lub zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podmiot powiązany z podatnikiem uzyskuje od podatnika lub innych spółek, o których mowa w art. 3 ust. 1, powiązanych w rozumieniu art. 11a ust. 1 pkt 5 z tym podatnikiem, z tytułów wymienionych w ust. 3 co najmniej 50% ogółu przychodów określonych zgodnie z przepisami o podatku dochodowym lub przepisami o rachunkowości.

Zgodnie z uzasadnieniem do Projektu, zmiany do podatku od przerzuconych dochodów, również w zakresie uchylenia pkt. 2, miały mieć charakter doprecyzowujący, natomiast postulowana zmiana daleko wykracza poza czystą zmianę doprecyzowującą – w istocie stanowi ona istotne zaostreżenie reżimu podatku od przerzuconych dochodów. W praktyce, wskazany wyżej warunek często powodował, że z uwagi na niski procent udziału płatności wchodzących do katalogu przerzuconych dochodów z art. 24aa ust. 3 w całości przychodów zagranicznego podmiotu powiązanego, reżim podatku od przerzuconych dochodów nie miał zastosowania i obejmował on wyłącznie struktury, których działalność w przeważającym stopniu polegała na pobieraniu płatności z katalogu z art. 24aa ust. 3. Usunięcie tego warunku spowoduje, że praktycznie każda płatność, bez względu na jej wartość i udział w całkowitych obrotach odbiorcy będzie musiała być weryfikowana pod kątem podlegania pod podatek od przerzuconych dochodów. Istotnie zwiększy to obowiązki administracyjne podatników – weryfikacja, czy podatek od przerzuconych dochodów powinien znaleźć zastosowanie będzie wymagać ustalenia bardziej skomplikowanych i trudniejszych do ustalenia okoliczności, np. warunku odpowiedniego poziomu opodatkowania z art. 24 ust. 2 pkt 1, czy warunku przekazania dalej płatności z art. 24 ust. 2 pkt 3.

W praktyce, reżim podatku od przerzuconych dochodów okazał się nieskuteczny, przyniósł niskie wpływy budżetowe, a jego nieefektywność nie była związana z niewystarczająco precyzyjnym brzmieniem przepisu, lecz niskim występowaniem w praktyce zjawisk abuzywnych, z którymi ten podatek miał walczyć. Wprowadzona zmiana spowoduje jedynie, że będzie on jeszcze trudniejszy do weryfikacji przez podatników i niepotrzebnie zwiększy koszty administracyjne po stronie podatników. W związku z tym uważamy, iż proponowana zmiana powinna zostać usunięta z projektowanych zmian w ustawie podatkowej.

8. Dostosowanie regulacji w minimalnym CIT w celu zapewnienia efektywnego opodatkowania (art. 2 pkt 11 lit. a) ustawy projektowanej, projektowany art. 24ca ust. 3a ustawy o CIT oraz art. 2 pkt 11 lit. b) ustawy projektowanej, projektowany art. 24ca ust. 14 pkt 9 ustawy o CIT).

Przepisy dotyczące krajowego podatku minimalnego w swoim pierwotnym (wstępnym) kształcie zostały wprowadzone do polskiego porządku prawnego w ramach tzw. Polskiego Ładu tj. na mocy ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw. Jednakże ich stosowanie zostało zawieszone na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., co było uzasadniane sytuacją gospodarczą i polityczną w kraju. Okres zawieszenia w praktyce umożliwiał ustawodawcy odniesienie się do pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych oraz zaplanowanie ewentualnych zmian przed wejściem w życie nowych przepisów. Ostatecznie jednak ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie zmian (co warto podkreślić – niekorzystnych dla podatników) już po pierwszym roku obowiązywania przepisów. Zmiany te nie mają na celu wyjaśnienia wątpliwości interpretacyjnych, lecz mają jedynie charakter „uszczelniający”, co w praktyce prowadzi do zwiększenia obciążeń podatkowych lub administracyjnych po stronie podatników. Taki sposób działania ustawodawcy budzi wątpliwości z punktu widzenia podstawowych zasad prawa podatkowego, takich jak zasada pewności prawa czy zasada sprawiedliwości podatkowej. Projektowana zmiana skutkuje efektywnym zwiększeniem wymiaru podstawy opodatkowania (w uproszczonej metodzie kalkulacji podatku) dla podmiotów, których przychody w roku podatkowym przekroczyły równowartość 50 mln euro. W rezultacie uproszczony wariant kalkulacji podatku minimalnego stanie się jeszcze mniej atrakcyjny dla dużych podmiotów o niskiej marży, takich jak np. przedsiębiorstwa z sektorów handlu, logistyki czy budownictwa. Podmioty te będą de facto ponosić dodatkowe obciążenia administracyjne związane z koniecznością stosowania podstawowej metody kalkulacji podatku minimalnego, która jest znacznie bardziej skomplikowana i rozbudowana. Wymaga ona zaangażowania danych z różnych działów organizacji oraz niejednokrotnie wsparcia zewnętrznych doradców, co może przełożyć się na wzrost kosztów administracyjnych po stronie niektórych podatników. Zmiana polegająca na skróceniu okresu, w którym osiągnięcie wymaganej rentowności na poziomie 2% uprawnia do zastosowania wyłączenia z podatku minimalnego, oznacza w praktyce, że przedsiębiorstwa, które uzyskały wymaganą rentowność (co najmniej 2%) w jednym z trzech lat podatkowych poprzedzających rok, za który należy jest podatek minimalny, ale nie w jednym z dwóch ostatnich takich lat, utracą prawo do skorzystania z tego wyłączenia. W efekcie, krąg podmiotów uprawnionych do wyłączenia zostanie istotnie zawężony. Perspektywa dwóch lat jest relatywnie krótka i nie uwzględnia specyfiki działalności wielu przedsiębiorstw, które mogą doświadczać przejściowych trudności finansowych, np. w wyniku sytuacji rynkowej, inwestycji czy zdarzeń jednorazowych.

member of



BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Omawiana zmiana nie jest spójna z pierwotnym celem regulacji, którym miało być ograniczenie praktyk optymalizacyjnych, takich jak transfer zysków za granicę, a nie objęcie obowiązkiem podatkowym przedsiębiorstw, które nie stosują agresywnych strategii podatkowych, a jedynie w stosunkowo krótkim okresie osiągają niższą rentowność.

9. Uzależnienie możliwości korzystania z preferencji IP Box od zatrudniania co najmniej 3 osób fizycznych niebędących podmiotami powiązanymi z podatnikiem (art. 1 pkt 12 projektu zmieniający art. 30ca ust. 1 ustawy o PIT i wprowadzający art. 30ca ust. 1a i 1b ustawy o PIT oraz art. 2 pkt 12 projektu zmieniający art. 24d ust. 1 ustawy o CIT i wprowadzający art. 24d ust. 1a i 1b ustawy o CIT).

Zgodnie z projektowanymi zmianami, aby skorzystać z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej podatnik będzie musiał zatrudniać na podstawie umowy o pracę co najmniej 3 osoby w przeliczeniu na pełne etaty, przez okres co najmniej 300 dni w roku podatkowym (dodawane art. 30ca ust. 1 pkt 1 ustawy o PIT. oraz art. 24d ust. 1 pkt 1 ustawy o CIT), a w przypadku, gdy rokiem podatkowym nie jest okres kolejnych 12 miesięcy kalendarzowych – przez co najmniej 82% dni przypadających w roku podatkowym (dodawany art. 24d ust. 1 pkt 1 ustawy o CIT – odmiennność ta wynika z tego, że w przypadku podatku dochodowego od osób prawnych niektóre lata podatkowe nie muszą odpowiadać okresowi roku kalendarzowego) lub ponosić miesięczne koszty uzyskania przychodów z tytułu wypłaty wynagrodzeń na rzecz zatrudnionych na podstawie umowy innej niż umowa o pracę co najmniej 3 osób fizycznych w wysokości stanowiącej co najmniej trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, jeżeli w związku z wypłatą tych wynagrodzeń podatnik jest płatnikiem podatku dochodowego od osób fizycznych lub płatnikiem składek określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych lub ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (dodawane art. 30ca ust. 1 pkt 2 ustawy o PIT oraz art. 24d ust. 1 pkt 2 ustawy o CIT).

Należy zauważyć, że obecnie większość podatników korzystających z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej stanowią osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, które nie zatrudniają pracowników ani osób wykonujących umowy cywilnoprawne osobiście. Zdaniem projektodawców, tacy podatnicy nie powinni mieć możliwości korzystania z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej, ponieważ nie wnoszą oni istotnego wkładu w zwiększenie innowacyjności gospodarki. Ta teza projektodawców nie znajduje właściwie żadnego rozwinięcia ani wytłumaczenia w przedstawionym uzasadnieniu. Niezależnie od powyższego trzeba stwierdzić, że fiskalny cel nowelizacji polegający na zwiększeniu wpływów budżetowych, może nie zostać

zrealizowany lub będzie zrealizowany w niewielkim zakresie. Mimo planowanego ograniczenia liczby podatników mogących korzystać z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej, w szczególności osób fizycznych prowadzących jednoosobowe działalności gospodarczej, można spodziewać się, że wpływy budżetowe spadną lub wzrosną w niewielkim stopniu. Trzeba zauważyć, że podatnicy, dla których zmiany będą niekorzystne, to w przeważającej większości osoby fizyczne będące programistami, prowadzące jednoosobowe działalności gospodarcze i osiągające duże dochody. Jednocześnie w działalności programistów co do zasady koszty uzyskania przychodów nie są znaczne, innymi słowy udział dochodu w przychodzie jest bardzo wysoki. W konsekwencji, jeśli planowane zmiany wejdą w życie, atrakcyjną alternatywą dla programistów może okazać się ryczałt od przychodów ewidencjonowanych. W przypadku programistów właściwą stawką ryczałtu jest 12%, co wynika z art. 12 ust. 1 pkt 2b ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Choć przy ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych podstawą opodatkowania jest przychód, to należy zauważyć, że programiści prowadzący jednoosobowe działalności gospodarcze, niezatrudniający dodatkowych osób, co do zasady wykazują niskie koszty uzyskania przychodów. W konsekwencji przy wyborze ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych ich łączne zobowiązania podatkowo-składkowo nieznacznie wzrosną, ponieważ przy ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych składka zdrowotna ma charakter zryczałtowany. W związku z tym zwłaszcza przy większych przychodach efektywna stawka podatkowa u programistów opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych będzie wynosić około 12%. Natomiast już w obecnym stanie prawnym efektywne opodatkowanie przy preferencyjnym opodatkowaniu dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej (przyjmując korzystne uproszczenie, że wszystkie dochody będą objęte tą preferencją czyli, że wskaźnik *Nexus* będzie wynosił 100%) wynosi około 10%. Wynika to z tego, że dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej opodatkowane są co prawda 5% stawką podatkową, ale równocześnie objęte są składką zdrowotną, która wynosi 4,9% (przy założeniu, że programista wybrał opodatkowanie podatkiem liniowym, ale korzysta jednocześnie z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej). Podsumowując, planowane zmiany spowodują, że programiści zaczną wybierać opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, a łączna wysokość pobieranych podatków i składek nie ulegnie znacznemu zwiększeniu (zmieni się jedynie proporcja między podatkami i składkami).

Dodatkowo ze specyfiki branży programistycznej wynika, że w większości przypadków praca może być świadczona zdalnie – nie ma potrzeby, żeby kontrahent współpracował stacjonarnie ze zleceniodawcą. Innymi słowy programiści cechują się bardzo dużą mobilnością zawodową. W konsekwencji przy wprowadzeniu kolejnych niekorzystnych zmian podatkowych wielu programistów może zdecydować się na stałą przeprowadzkę do innych

member of



BUSINESSatOECD

member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

państw, w których zasady opodatkowania programistów będą bardziej korzystne niż w Polsce. W przypadku programistów faktyczna zmiana rezydencji podatkowej (a nie tylko pozorna) będzie możliwa, więc wielu z programistów utraci polską rezydencję podatkową. W konsekwencji wpływy budżetowe spadną, skoro Polska straci władztwo podatkowe nad takimi osobami i nie będzie miała prawa opodatkować ich dochodów. Należy także zauważyć, że jeśli programiści po skutecznej zmianie rezydencji podatkowej współpracowaliby nadal ze zleceniodawcami będącymi polskimi rezydentami podatkowymi, to wynagrodzenia wypłacane na rzecz programistów w przeważającej większości przypadków nie mogłyby być w żaden sposób efektywnie opodatkowane w Polsce, ponieważ w szczególności nie podlegałyby podatkowi u źródła w Polsce.

Ponadto, projektowane przepisy nie uwzględniają sytuacji, kiedy dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej są osiągane za pośrednictwem spółki transparentnej podatkowo (spółki jawnej lub spółki cywilnej) lub przez podatkową grupę kapitałową. Jakkolwiek z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej najczęściej korzystają osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą oraz spółki będące podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych, to zdarza się obecnie, że z tej preferencji korzystają osoby fizyczne lub podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych w stosunku do dochodów osiągniętych za pośrednictwem spółek transparentnych podatkowych, a także podatkowe grupy kapitałowe. Możliwość korzystania z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej w takich sytuacjach wynika z obecnej treści przepisów a także z treści wydanych przez Ministra Finansów objaśnień podatkowych dotyczących preferencyjnego opodatkowania dochodów wytwarzanych przez prawa własności intelektualnej – IP BOX z 16 lipca 2019 r. Choć projektowane zmiany wprost nie wykluczają możliwości korzystania z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej poprzez spółki transparentne podatkowo oraz przez podatkowe grupy kapitałowe, to wprowadzenie wymogu zatrudnienia może w istocie wyłączyć te możliwości.

Zgodnie z projektowanymi zmianami, aby skorzystać z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej podatnicy muszą zatrudniać odpowiednią liczbę osób na podstawie umów o pracę lub ponosić określone koszty uzyskania przychodów z tytułu wypłaty wynagrodzeń na rzecz zatrudnionych na podstawie umów innych niż umowa, jeżeli w związku z wypłatą tych wynagrodzeń pełnią funkcję płatnika. W przypadku spółek transparentnych podatkowo to nie wspólnicy będący podatnikami podatków dochodowych zatrudniają osoby na podstawie umów o pracę (jedynie w przypadku spółki cywilnej to wspólnicy są pracodawcą, natomiast w przypadku spółki jawnej to spółka jawna jest pracodawcą a nie jej wspólnicy), ale właśnie te spółki transparentne podatkowo, ponieważ mają one zdolność prawną. Również to spółki transparentne podatkowo pełnią funkcję płatników (przyjmuje się w tym przypadku, że to

spółka cywilna jest płatnikiem a nie jej wspólnicy) a nie wspólnicy tych spółek będący podatnikami podatków dochodowych. Natomiast w przypadku podatkowej grupy kapitałowej, to podatkowa grupa kapitałowa jest podatnikiem, natomiast pracodawcami i płatnikami składek są podmioty tworzące podatkową grupę kapitałową. W konsekwencji, jeśli odczytywać projektowane przepisy literalnie, to podatnicy osiągający dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej za pośrednictwem spółek transparentnych podatkowo oraz podatnicy będący podatkowymi grupami kapitałowymi nie będą mogli skorzystać z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej. Wydaje się, że istnieje duże ryzyko wykształcenia się takiej niekorzystnej linii interpretacyjnej i orzeczniczej dla podatników. Należy zwrócić uwagę, że podobny problem występuje w przypadku tak zwanej ulgi na innowacyjnych pracowników z odpowiednio art. 26eb ustawy o PIT i art. 18db ustawy o CIT. Organy podatkowe prezentują pogląd, że z tej ulgi podatkowej nie mogą skorzystać spółki transparentne podatkowo oraz spółki wchodzące w skład podatkowych grup kapitałowych, ponieważ w takich sytuacjach płatnicy nie są jednocześnie podatnikami. Przy wypłacaniu wynagrodzeń innowacyjnym pracownikom płatnikami są spółki transparentne podatkowo oraz podatkowe grupy kapitałowe, ale podatnikami wykazującymi odliczenia w ramach tak zwanej ulgi badawczo-rozwojowej są odpowiednio podatnicy będący wspólnikami spółek transparentnych podatkowo oraz podatkowa grupa kapitałowa. W konsekwencji brak pełnej tożsamości podmiotowej podatnika i płatnika wyklucza możliwość skorzystania z ulgi na innowacyjnych pracowników. Choć pogląd ten wydaje się błędny i niezgodny z zasadą równości wynikającą z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, to niestety zdaje się on utrzymywać w interpretacjach organów podatkowych zwłaszcza, że na razie brak jest orzecznictwa sądowego w tym zakresie. Pogląd taki został również wyrażony przez Ministra Finansów w odpowiedzi na interpelację poselską nr 38492, która została udzielona 15 lutego 2023 r.

W związku z powyższym istnieje duże ryzyko, że jeżeli projektowane zmiany wejdą w życie w obecnym kształcie, to organy podatkowe nie będą zezwalały na skorzystanie z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej przez podatników będących wspólnikami spółek transparentnych podatkowo oraz przez podatkowe grupy kapitałowe. Gdyby bowiem odczytywać przepisy literalnie, to aby skorzystać z preferencji konieczna jest pełna tożsamość podmiotowa podatnika i podmiotu zatrudniającego względnie podmiotu będącego płatnikami składek. W konsekwencji należy uregulować w projektowanych przepisach takie specyficzne przypadki, ponieważ w przeciwnym razie spółki transparentne podatkowo oraz podatkowe grupy kapitałowe będą wykluczały możliwość skorzystania z preferencyjnego opodatkowania dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej.

10. Domniemania wypłaty zysków z ryczałtu (art. 2 pkt 13 projektu, projektowany art. 28h ust. 4 ustawy o CIT).

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Wprowadzona zmiana dotycząca domniemania wypłaty zysków z okresu ryczałtu stanowi przykład legislacji o wyraźnie fiskalnym charakterze, która znacząco pogarsza sytuację podatników i narusza fundamentalne zasady sprawiedliwego opodatkowania.

Dotychczasowe regulacje respektowały logiczną sekwencję zdarzeń podatkowych - obowiązek zapłaty podatku od zysków z okresu ryczałtu powstawał wyłącznie w momencie ich faktycznej dystrybucji, likwidacji, upadłości, połączenia lub zaprzestania działalności. Taki mechanizm był zgodny z ekonomiczną rzeczywistością i zapewniał, że podatek był płacony wtedy, gdy rzeczywiście następował odpływ środków ze spółki. Nowa regulacja wprowadza sztywne domniemanie, zgodnie z którym każda wypłata zysku jest automatycznie traktowana jako pochodząca z okresu ryczałtu, niezależnie od faktycznego źródła tych środków. Zaproponowane rozwiązanie jest błędne z powodu:

- oderwania opodatkowania od związku z zyskiem - podatnik bez względu na to jaki zysk wypłaca zawsze będzie musiał zapłacić podatek, nawet wyraźne wskazanie w uchwale jaki zysk z jakiego roku podlega wypłacie, nie uchroni go przed tą nadmierną fiskalizacją;
- braku związku z rzeczywistością ekonomiczną - domniemanie nie uwzględnia faktycznego pochodzenia wypłacanych środków, co prowadzi do nadmiernego opodatkowania.

Najpoważniejszym skutkiem zmiany jest powstanie potrójnego opodatkowania w tym samym okresie – pozbawiając spółkę wpływu na przygotowanie się do tego obciążenia podatkowego:

- bieżący podatek CIT od zysków wypracowanych po zakończeniu ryczałtu,
- podatek od dywidendy (19%) przy wypłacie zysku akcjonariuszom/ wspólnikom.
- dodatkowy estoński CIT (19%) z tytułu domniemania pochodzenia z okresu ryczałtu.

Takie nagromadzenie obciążeń podatkowych prowadzi do efektywnej stawki podatkowej przekraczającej 50%, co czyni korzystanie z ryczałtu drastycznie nieopłacalnym. Zmiana wprowadza nieprzewidywalność w planowaniu podatkowym i finansowym przedsiębiorstw. Spółki, które w dobrej wierze korzystały z estońskiego CIT, zostają obciążone dodatkowymi zobowiązaniami podatkowymi, których nie mogły przewidzieć w momencie podejmowania decyzji strategicznych. Proponowana zmiana powinna obejmować zyski dopiero przyszłych okresów poprzez wprowadzenie przepisów intertemporalnych.

11. Wprowadzenie definicji podatnika oraz podmiotu rozpoczynających działalność lub rozpoczynających prowadzenie działalności, zgodnie z którą za takiego podatnika (podmiot) nie uznaje się podatnika (podmiotu) kontynuującego działalność

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

przedsiębiorstwa innego podatnika/ podmiotu (art. 2 pkt 2 projektu, projektowany art. 4d ustawy o CIT).

Intencją ustawodawcy niewątpliwie jest wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych oraz systemowe uporządkowanie przepisów, co należy ocenić jako pozytywną zmianę.

W naszej ocenie proponowanej zmiany nie można jednak uznać za jednoznacznie pozytywną. Wprowadzenie przepisu art. 4d do ustawy o CIT skutkuje jedynie przesunięciem pola potencjalnych wątpliwości interpretacyjnych, z próby zdefiniowania podmiotu rozpoczynającego działalność lub rozpoczynającego prowadzenie działalności, na pojęcie podmiotu kontynuującego działalność, co nie wpłynie na zmniejszenie poziomu niepewności podatników. W rezultacie, w naszej ocenie, proponowany przepis w obecnym kształcie jest niekompletny, a taka zmiana pozostaje nieuzasadniona. Jeżeli ustawodawca faktycznie dąży do usunięcia wątpliwości interpretacyjnych oraz zwiększenia spójności całego systemu podatkowego, to w proponowanym przepisie powinna zostać również doprecyzowana definicja podmiotu „kontynuującego działalność”.

12. Doprecyzowanie definicji małego podatnika poprzez wprowadzenie zasad określających sposób ustalania wartości przychodu ze sprzedaży w przypadku, gdy poprzedni rok podatkowy podatnika jest dłuższy albo krótszy niż 12 miesięcy (art. 2 pkt 1 projektu, projektowany art. 4a pkt 10 ustawy o CIT).

Projektowana zmiana wprowadza rozwiązanie, które z punktu widzenia systemowego porządkuje przepisy i zwiększa ich przejrzystość, co zasługuje na ocenę pozytywną.

Niemniej jednak z punktu widzenia przedsiębiorców zmiana ta ma charakter w przeważającej mierze niekorzystny. W szczególności ogranicza możliwość korzystania ze statusu małego podatnika w pierwszym roku działalności, generując istotne ryzyka interpretacyjne i wzrost kosztów administracyjnych.

Brak doprecyzowania definicji wartości przychodu ze sprzedaży dodatkowo utrwała niepewność prawną i zwiększa koszty obsługi prawnopodatkowej.

W konsekwencji, choć zmiana realizuje postulat spójności systemowej, nie uwzględnia interesów przedsiębiorców i w praktyce może ograniczać rozwój najmniejszych podmiotów gospodarczych. Deklarowany cel – zapewnienie równości i spójności regulacji – nie został osiągnięty w sposób adekwatny, gdyż przedsiębiorcy zostali faktycznie obciążeni dodatkowymi barierami fiskalnymi i organizacyjnymi.

Ponadto, w uzasadnieniu projektu pominięto realny wpływ zmiany na podmioty najmniejsze, w szczególności nowo powstałe. Akcent został położony wyłącznie na spójność systemową, bez uwzględnienia konsekwencji dla rozwoju gospodarczego przedsiębiorstw w początkowej fazie działalności.

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

13. Wprowadzenie definicji wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą, zgodnie z którą za takie wydatki uznaje się wydatki, które zostały poniesione w innym celu niż osiągnięcie przychodów lub zachowanie albo zabezpieczenie źródła przychodów oraz wszelkie rodzaje opłaty i należności publicznoprawne o charakterze sankcyjnym (art. 2 pkt 14 lit. b) projektu dodający nowy ust. 3a do art. 28m ustawy o CIT).

Wprowadzenie legalnej definicji wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą w kontekście estońskiego CIT stanowi przykład legislacyjnej aberracji, która de facto prowadzi do zniweczenia fundamentalnych założeń tego preferencyjnego systemu opodatkowania.

Estoński CIT został zaprojektowany jako system maksymalnie uproszczony, oparty na zasadzie opodatkowania wyłącznie w momencie dystrybucji zysków. Jego główną zaletą miała być eliminacja konieczności bieżącego monitorowania i klasyfikowania kosztów - podatnicy mogli prowadzić działalność bez obawy o szczegółowe analizowanie charakteru każdego wydatku pod kątem jego podatkowej kwalifikacji.

Obecna interpretacja definicji, która odwołuje się właściwie do katalogu wydatków z art. 16 ustawy CIT jako kosztów niepodatkowych, prowadzi do absurdu: system, który miał uwolnić podatników od klasycznego mechanizmu CIT, zmusza ich teraz do stosowania identycznych reguł klasyfikacji kosztów jak w tradycyjnym systemie podatkowym. Katalog wydatków z art. 16 CIT obejmuje szeroki wachlarz pozycji, w tym:

- kary, grzywny i inne sankcje,
- odsetki od nieterminowo zapłaconych podatków,
- wydatki na reprezentację przekraczające limity,
- niektóre składki na ubezpieczenia społeczne,
- wydatki na samochody osobowe powyżej limitów,
- amortyzacja środków trwałych powyżej określonych progów wartościowych.

Przyjęcie takiej interpretacji oznacza, że spółki stosujące estoński CIT będą musiały:

- prowadzić podwójną ewidencję - zarówno dla celów rachunkowych, jak i dla identyfikacji wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą;
- analizować każdy wydatek pod kątem jego kwalifikacji zgodnie z nową definicją bardzo zbliżoną do art. 15 ust. 1 i art. 16;
- dokumentować i uzasadniać charakter wszystkich kosztów, co wymaga takiej samej precyzji jak w klasycznym CIT;
- obliczać bieżące zobowiązania z tytułu estońskiego CIT od każdego wydatku zakwalifikowanego jako wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą;
- składać dodatkowe deklaracje i prowadzić rozszerzoną dokumentację podatkową.

W wyniku wprowadzonych zmian, podatnicy stosujący estoński CIT znaleźliby się w sytuacji gorszej niż przy klasycznym CIT. W klasycznym CIT wydatki z art. 16 są po prostu

niewuwzględniane w kosztach podatkowych. W estońskim CIT natomiast te same wydatki generują natychmiastowe zobowiązanie podatkowe w wysokości 10% lub 20%. To oznacza, że spółka ponosi natychmiastowy koszt podatkowy za wydatki, które w klasycznym systemie po prostu nie wpływałyby na wysokość podstawy opodatkowania. Wprowadzona regulacja jest nieproporcjonalna do zakładanych celów. Jeśli celem było przeciwdziałanie nadużyciom, to cel ten można było osiągnąć poprzez znacznie węższą definicję wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą. Obecne rozwiązanie karze wszystkich podatników za potencjalne nadużycia niewielkiej grupy podmiotów.

Wprowadzone zmiany tworzą precedens destabilizacji systemów preferencyjnych. Jeśli ustawodawca może w dowolnym momencie wprowadzić regulacje, które faktycznie negują korzyści wynikające z preferencji, to żadna forma ulgi podatkowej nie jest bezpieczna przed legislacyjną ingerencją.

14. Doprecyzowanie definicji ukrytych zysków w ryczałcie od dochodów spółek poprzez eliminację przesłanki związku z prawem do udziału w zysku oraz poszerzenie katalogu ukrytych zysków, m.in. o wszelkiego rodzaju opłaty i należności wynikające z umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze (art. 2 pkt 14 projektu zmieniający art. 28m ust. 3 ustawy o CIT).

Proponowana zmiana w art. 28m ust. 3 ustawy o CIT, polegająca na usunięciu przesłanki związku z prawem do udziału w zysku oraz rozszerzeniu katalogu ukrytych zysków, wprowadza istotne ograniczenia dla przedsiębiorstw, szczególnie tych działających w formie spółek rodzinnych. Zmiana ta może prowadzić do nadmiernego obciążenia podatkowego dla transakcji, które są uzasadnione ekonomicznie i realizowane na warunkach rynkowych.

Usunięcie przesłanki związku z prawem do udziału w zysku sprawia, że niemal każda transakcja pomiędzy spółką a podmiotami powiązanymi może zostać uznana za ukryty zysk, co zwiększa ryzyko arbitralnych decyzji organów podatkowych. W praktyce oznacza to, że nawet świadczenia, które nie są związane z prawem do udziału w zysku, mogą być opodatkowane, co jest sprzeczne z dotychczasową linią orzeczniczą. Przykładowo, WSA we Wrocławiu w wyroku z 27.03.2025 r. (sygn. I SA/Wr 817/24) stwierdził, że świadczenia niezwiązane z prawem do udziału w zysku nie podlegają opodatkowaniu jako ukryty zysk.

Rozszerzenie katalogu ukrytych zysków o różnego rodzaju opłaty i należności, w tym te wynikające z umów najmu i dzierżawy, oraz wynagrodzenia z tytułu świadczeń doradczych czy księgowych, może prowadzić do sytuacji, w której przedsiębiorstwa będą zmuszone do ponoszenia dodatkowych kosztów podatkowych, nawet jeśli transakcje te są niezbędne dla ich działalności gospodarczej.

Propozycja ta nie uwzględnia specyfiki działalności gospodarczej wielu małych i średnich przedsiębiorstw, które często korzystają z zasobów należących do wspólników lub osób powiązanych. W rezultacie będzie to prowadzić do absurdalnych konsekwencji praktycznych. Dla przykładu:

- 1) wynajem nieruchomości od wspólnika:
sytuacja: spółka wynajmuje lokal biurowy od swojego wspólnika na warunkach rynkowych,
skutek: każda płatność czynszu może być traktowana jako ukryty zysk podlegający 19% estońskiemu CIT; ta sama transakcja z podmiotem niepowiązanym nie rodziłaby żadnych konsekwencji podatkowych;
- 2) zakup towarów i usług od podmiotów powiązanych:
sytuacja: spółka kupuje materiały od firmy wspólnika po cenach rynkowych,
skutek: każda płatność może zostać uznana za ukryty zysk; spółka jest zachęcana do unikania współpracy z podmiotami powiązanymi nawet, gdy jest to ekonomicznie uzasadnione.

Wprowadzenie takich restrykcji może zniechęcać do prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce i skłaniać przedsiębiorców do niewyboru ryczałtu od dochodów jako formy opodatkowania i poszukiwania bardziej przyjaznych jurysdykcji podatkowych. W konsekwencji, proponowane zmiany mogą prowadzić do wzrostu liczby sporów sądowych, ponieważ brak jest jednoznacznych kryteriów pozwalających na rozróżnienie świadczeń rynkowych od tych uznawanych za ukryty zysk.

Dodatkowo, zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy, zmiana ma na celu zwiększenie szczelności systemu opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek oraz ograniczenie możliwości transferowania zysków do wspólników z pominięciem opodatkowania. Niemniej jednak, brak precyzyjnych definicji oraz rozszerzenie katalogu o opłaty i należności, bez względu na ich rynkowy lub nierynkowy charakter, może prowadzić do nieoptymalnych decyzji inwestycyjnych.

15. Zmiana regulacji w zakresie prawa do amortyzacji w spółkach nieruchomościowych (art. 2 pkt 6 lit. b) ustawy projektowanej).

Zgodnie z projektem rozszerza on zakaz dokonywania odpisów amortyzacyjnych przez spółki nieruchomościowe od środków trwałych zaliczonych do grupy 1 Klasyfikacji na cele podatkowe w wysokości wyższej niż na potrzeby przepisów o rachunkowości. Zasada ta znajdzie zastosowanie również w przypadku, gdy dla takiego składnika aktywów nie są dokonywane odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe na podstawie przepisów o rachunkowości, w szczególności w związku z zakwalifikowaniem takiego składnika aktywów

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

jako inwestycja długoterminowa wyceniana według ceny rynkowej bądź inaczej określonej wartości godziwej.

Zmiana ta w dalszym ciągu pogłębia problemy, które są związane z samym istnieniem tej regulacji, a mianowicie: (i) sprzeczność z ogólną zasadą ustawy i związku kosztów z przychodami, (ii) zasadą odrębności rozliczeń podatkowych od rachunkowych. Dodatkowo proponowana zmiana wprowadza nierówne traktowanie podmiotów w zakresie prawa do rozpoznawania kosztów w zależności od wartości ich majątku i/lub sposobu prowadzenia działalności gospodarczej. W związku z tym zmiana ta powinna zostać usunięta z projektowanych zmian w podatkach.

Sprzeczność z ogólną zasadą ustawy i związku kosztów z przychodami

Nieruchomości traktowane od strony rachunkowej jako inwestycje to najczęściej nieruchomości komercyjne, które podlegają wynajmowi generując przychody dla wynajmującego. W szczególności, ten sposób działania jest charakterystyczny dla spółek nieruchomościowych w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych – definicja takiej spółki wprost odnosi się do uzyskiwania przychodów z najmu. Oznacza to, że sam ustawodawca dostrzega oczywisty związek wydatku na nabycie nieruchomości, która następnie wykorzystywana jest do uzyskiwania systematycznych przychodów z jej wykorzystywania. Wydatek na nabycie nieruchomości (podstawa amortyzacji) ma bezpośredni związek z uzyskiwaniem przychodów z najmu i jedynie potencjalny związek z przychodami ze zbycia w przyszłości. Wprowadzenie proponowanej zmiany może w praktyce oznaczać, że ponoszone wydatki nie mogą być połączone z uzyskiwanymi przez podatnika dzięki tym wydatkom przychodami. Sytuacja taka jest jednoznacznie niezgodna z podstawową zasadą wyrażoną w art. 15 ust. 1 Ustawy o CIT: „Kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów”; w konsekwencji powinna istnieć możliwość rozpoznania odpowiadających tym przychodom kosztów podatkowych w formie amortyzacji, niezależnie od sposobu rachunkowego ich ujęcia – ponownie podkreślając, że amortyzacja od strony podatkowej stanowi rozpisanie faktycznie poniesionego wydatku na koszty podatkowe rozpoznawane w danym czasie. Co więcej, gdy koszty adaptacji powierzchni (fit-out) rozpoznawane są rachunkowo jako rozliczenia międzyokresowe kosztów i rozliczane w czasie, to zgodnie z praktyką prezentowaną przez organy podatkowe, najczęściej nakazywane jest ich rozliczenie w czasie poprzez odpisy amortyzacyjne dokonywane od zwiększonej wartości budynku (w oderwaniu od rachunkowego podejścia). W takich przypadkach, możliwość rozliczenia kosztów fit-out może zostać całkowicie wyłączona, powodując, że nie tylko koszt samego budynku będzie mógł zostać rozpoznany w całości dopiero przy zbyciu, ale także wszelkich jego modernizacji. Proponowana zmiana zrównuje tych podatników, którzy kupują nieruchomość w celu jej wykorzystywania (do najmu), a tym samym generowania przychodów, dochodów opodatkowanych, wpływających na wzrost gospodarczy (czyli generalnie działań

member of



BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

pozytywnych dla gospodarki i dochodów budżetowych), z takimi podmiotami, które nieruchomością zakupią wyłącznie spekulacyjnie i/lub w celu lokaty kapitału, ale nie będą jej wykorzystywać. Po wprowadzeniu zmiany i jedni i drudzy będą mogli rozpoznać wydatki wyłącznie przy zbyciu nieruchomości, choć prowadzone działalności są radykalnie inne.

W obrocie gospodarczym występują ponadto inne sytuacje w których posiadane aktywa zwiększać mogą swoją wartość, przykładowo zakupione materiały, które podmiot rozpoznaje jako zapasy (np. stal), niemniej w momencie ich wykorzystania do osiągnięcia przychodu podatnik wciąż jest uprawniony do rozpoznania kosztu uzyskania przychodu w wartości historycznego kosztu zakupu – bez względu na to czy ich wartość wzrosła czy też nie. Analogiczne powinny być reguły rozpoznawania kosztu przy wykorzystaniu nieruchomości w działalności gospodarczej – możliwość rozpoznania kosztu poniesionego na nabycie w horyzoncie czasowym poprzez odpisy amortyzacyjne. Z perspektywy rachunkowej wartości intelektualne (w tym znaki towarowe) są często wykazywane w wartościach godziwych i poddawane periodycznemu testowi na utratę wartości, tym samym ich wartość, przy odpowiednim zarządzaniu, może znacznie wzrosnąć. Jednakże ustawodawca słusznie nie wyłącza w takim przypadku możliwości rozpoznania odpisów amortyzacyjnych od tych znaków towarowych w wysokości historycznego kosztu ich nabycia – mimo wzrostu ich wartości. Jeżeli proponowane przepisy wejdą w życie to wytworzy się nieracjonalny dualizm, w którym nieruchomości ujmowana po wycenie rynkowej w księgach rachunkowych nie będą mogły być amortyzowane (nawet w sytuacji znacznego spadku ich wartości) podczas, gdy w identycznej sytuacji np. nabyte znaki towarowe będą mogły być podatkowo amortyzowane (nawet w sytuacji znacznego wzrostu ich wartości). Zaproponowane zmiany doprowadzić mogą do sytuacji, w której podatnik będzie miał możliwość rozpoznania całego kosztu dopiero po zbyciu nieruchomości. Zaznaczyć należy, że Ustawa o CIT przewiduje przypadki, w których koszt uzyskania przychodu rozpoznawany jest dopiero na zbyciu danego majątku, jednakże są to przypadki głównie dotyczące instrumentów finansowych, które nie przynoszą bieżących przychodów podatkowych (w trakcie ich używania), lecz dopiero na zbyciu realizują potencjalny przychód (np. udziały, czy akcje). Nie mogą one być od strony gospodarczej czy dochodowej zrównane z wynajmem nieruchomości komercyjnych. Na koniec należy zauważyć, że wszelkie wzrosty/spadki wartości nieruchomości będą mieć wpływ na wynik (dochód) na zbyciu nieruchomości, a tym samym nie zostaną nie uwzględnione w wyniku podatkowym. Jest to adekwatne rozwiązanie do sytuacji, w której podatnik nabywa nieruchomości przede wszystkim w celu uzyskiwania bieżących przychodów z najmu (co wynika z definicji spółki nieruchomościowej), a ewentualne zdarzenia po nabyciu powodujące wzrost lub spadek wartości mają wpływ na wynik podatkowy na zbyciu.

Niezgodność z zasadą odrębności rozliczeń podatkowych od rachunkowych

Aktualnie, jak i w przyszłości występować będą liczne różnice w podejściu rachunkowym i podatkowym – wynika to wprost z konstrukcji ustawy o CIT, która wprowadza szereg korekt

member of



BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

do wyniku rachunkowego. Niezrozumiałym jest więc, dlaczego aspekt amortyzacji budynków komercyjnych przez spółki nieruchomościowe zasługuje na szczególne traktowanie i zrównanie podejścia podatkowego do stosowanej w rachunkowości metody (wysokości) amortyzacji – jak rozumiemy, niwelacja tych różnic jest jedną z głównych przyczyn wprowadzenia tych przepisów i postulowanej zmiany. Z licznych obszarów traktowanych odrębnie (i powodujące różnice między wynikiem księgowym i podatkowym) wymienić można choćby różnice kursowe (przy istotnych zobowiązaniach wyrażonych w walutach ich wycena może mieć istotny wpływ na wynik księgowy pozostając bez wpływu na wynik podatkowy), wycena udziałów, należności.

Powyższe uwagi mają zasadnicze znaczenie z tego powodu, że zmiana raz już przyjętej i stosowanej wyceny w wartości godziwej nieruchomości na podstawie przepisów rachunkowych może być znaczne utrudniona dla spółek nieruchomościowych (i mieć negatywne skutki w zakresie zdolności finansowania swojej działalności). Wycena w wartości godziwej jest wprawdzie opcją na gruncie polskich standardów rachunkowych (PSR) – a zatem w teorii można rozważać amortyzację rachunkową – jednak podejście wg wartości godziwej jest zwykle wymuszone przez wymogi banków finansujących, które wymagają odzwierciedlenia w księgach rynkowej wartości aktywa nieruchomościowego (gdyż stanowi ono zabezpieczenie finansowania i banki potrzebują bieżących i pewnych informacji co do wartości tego zabezpieczenia). Niezależnie od utrudnienia relacji z podmiotami finansującymi ewentualne przejście na wycenę uwzględniającą amortyzację bilansową pogorszy wynik finansowy, powodując spadek rentowności przedsiębiorstwa i tym samym utrudnienie dostępu do finansowania. Proponowane zmiany będą skutkować ograniczeniem rachunkowego rozpoznania nieruchomości w wartości godziwej, co spowoduje znaczne obniżenie wykazywanych zysków rachunkowych. W konsekwencji, ustawodawca ogranicza jedyną oczywistą / naturalną z perspektywy CIT formę dystrybucji gotówki do udziałowców – dywidendę (oczywistym jest iż na etapie budowy spółki nieruchomościowe kumulują znaczące straty rachunkowe, których skompensowanie z przychodami z najmu w późniejszym okresie zajmuje wiele lat). Spowoduje to znaczne finansowanie spółek z wykorzystaniem długu, podwyższanie kosztów odsetkowych, a także podejmowania dodatkowych działań w celu dokonywania dystrybucji, takich jak np. umorzenia udziałów itp. wyłącznie w celu dystrybucji gotówki do udziałowców – co jak zakładamy jest sprzeczne z celami jakie chce osiągnąć MF. Tym samym dostosowane przez spółki nieruchomościowe do (nieuzasadnionego) wymogu ustawodawcy może być trudne i w efekcie spółki te nie będą miały prawa do rozpoznawania odpisów amortyzacyjnych w kosztach uzyskania przychodu. Jednocześnie, jak wskazano wyżej, taka sytuacja nie znajduje uzasadnienia gospodarczego i systemowego.

Uważamy, że taki kierunek zmian jest nieprawidłowy i nie uwzględnia poglądów doktryny i orzecznictwa, które wskazywało, że prawo do amortyzacji podatkowej nie powinno być

member of



BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

różnicowane w zależności od tego, jak nieruchomości są traktowane w spółkach nieruchomościowych dla celów bilansowych. Całkowite pozbawianie niektórych podmiotów prawa do amortyzacji jest niezasadne i niezgodne z zasadą ochrony praw nabytych – nowelizacji nie zawiera nawet przepisów przejściowych umożliwiających kontynuowanie amortyzacji na dotychczasowych zasadach.

16. Uznanie skuteczności zmiany formy opodatkowania na ryczałt od dochodów spółek w przypadku braku podpisania lub podpisania po terminie sprawozdania finansowego przez kierownika jednostki, jeśli pozostałe warunki formalne i obowiązki związane ze zmianą formy opodatkowania przed upływem przyjętego przez podatnika roku podatkowego zostały spełnione (art. 2 pkt 15 projektu, projektowany art. 38zb ustawy o CIT).

Projekt wprowadza oczekiwaną abolicję dla Spółek, które zamknęły swoje księgi rachunkowe do 31 sierpnia 2025 r. oraz sporządziły sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami o rachunkowości w terminie 3 miesięcy od właściwego dnia bilansowego, które zostało podpisane przez osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, a nie wypełniły obowiązku złożenia podpisu nad sprawozdaniem finansowym lub złożyły go po terminie – przez kierownika jednostki (np. zarząd). Zmianę należy ocenić pozytywnie w części dotyczącej abolicji, bo eliminuje ona zbędny formalizm i zapewnia pewność obrotu gospodarczego dla tych podatników, którzy nie dotrzymali ustawowych terminów. Natomiast negatywnie należy ocenić zmianę w części dotyczącej objęcia abolicją jedynie podmiotów, które zamknęły księgi rachunkowe do 31 sierpnia 2025 r. W praktyce, planowana zmiana oznacza, że sytuacja i wątpliwości podatników, którzy zamknęli swojego księgi rachunkowe po 31 sierpnia, pozostają takie same jak przed wprowadzeniem nowelizacji. Tym samym, utrzymane zostaje restrykcyjne podejście, polegające na tym, że każde, nawet najmniejsze opóźnienie w sporządzeniu i podpisaniu sprawozdania finansowego przez kierownika jednostki stanowi automatyczny powód do utraty prawa do ryczałtu, co skutkuje rozliczeniem na zasadach ogólnych. Ustawodawca w uzasadnieniu do projektowanych zmian wprost wskazał, że uznaje takie surowe podejście za poprawne i nie przewiduje zmiany podejścia ani też nowelizacji art. 28m ust. 5 ustawy o CIT w tym zakresie. Natomiast samą abolicję traktuje jako wyjątkową. W tym miejscu należy wskazać, że obecna praktyka urzędów skarbowych stwarza wysokie ryzyko dla podatników, dla których nawet jednodniowe spóźnienie lub brak terminowego podpisu na sprawozdaniu finansowym jest uznawany za błąd skutkujący retroaktywną utratą Estońskiego CIT, co może skutkować destabilizacją podatkową i płynnościową danej Spółki.

Ponadto, należy zwrócić szczególną uwagę na przypadki gdzie brak jest podpisów elektronicznych na śródrocznym sprawozdaniu finansowym, a który nie wynikał z zaniedbania, tylko z takiej interpretacji przepisów przez wiele firm oraz z uwagi, iż był to

member of



BUSINESSatOECD

member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

dokument wewnętrzny. Postulowanym rozwiązaniem jest przyjęcie skutecznego wyboru estońskiego CIT w przypadku sporządzenia sprawozdania finansowego dla celów zmiany formy opodatkowania, które nie zawiera podpisów ani osoby odpowiedzialnej za sporządzenie tego sprawozdania, ani zarządu. Abolicja powinna również objąć tych podatników, którzy sporządzili sprawozdanie w wersji papierowej i nie złożyli go elektronicznie, ponieważ i z takimi sytuacjami mamy dziś do czynienia. W szczególności należy zwrócić uwagę na fakt, że kluczowym i głównym celem jest zamknięcie i otwarcie ksiąg, czyli wyraźne rozdzielenie okresu przed i po skorzystaniu z ryczałtu. Ponadto, kluczowe są także inne warunki, które narzuca ustawodawca tj. nieosiąganie przychodów z wykluczonych źródeł, posiadanie odpowiedniej formy prawnej wraz z prostą strukturą składającą się wyłącznie z osób fizycznych czy zatrudniania co najmniej 3 osób (w przeliczeniu na pełne etaty) niebędących udziałowcami, akcjonariuszami ani współnikami tego podatnika. W stosunku do tak opisanych warunków, a w szczególności, jeśli dany podmiot je spełnił, to brak podpisu pod sprawozdaniem finansowym lub niesporządzenie sprawozdania w formie elektronicznej skutkuje nieproporcjonalną karą do skali „przewinienia”. Stoimy na stanowisku, że w tej konkretnej sytuacji nadrzędnym interesem Ministerstwa Finansów powinno być naprawienie szkody wynikającej z nieprecyzyjnych przepisów, szkody, która może mieć bardzo dramatyczne skutki dla dalszego funkcjonowania kilku tysięcy polskich firm.

17. Inne uwagi.

Prawo do pełnego rozpoznawania w kosztach uzyskania przychodów nieosiągalnych wierzytelności.

Obecna konstrukcja przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych prowadzi do nierównego traktowania podmiotów działających na rynku finansowym. Regulacje te, historycznie uzasadnione strukturą rynku z lat 90., nie zostały dostosowane do jego ewolucji w wyniku, której działalność w zakresie udzielania kredytów konsumenckich prowadzą również inne, wyspecjalizowane podmioty. Utrzymywanie tych przepisów w niezmienionym kształcie dyskryminuje instytucje pożyczkowe oraz Krajowe Instytucje Płatnicze, które prowadzą porównywalną działalność gospodarczą. Podmioty te podlegają kontroli Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a od 1 stycznia 2024 roku również pełnemu nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego oraz ponoszą koszty działalności Rzecznika Finansowego. Co więcej, część instytucji pożyczkowych została również objęta podatkiem od niektórych instytucji finansowych. Powstaje zatem sytuacja, w której ustawodawca nakłada na te podmioty obciążenia publicznoprawne, odmawiając im jednocześnie uprawnień podatkowych, co narusza zasadę równego traktowania przedsiębiorców.

member of



BUSINESS at OECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Konsekwencje ekonomiczne obecnego stanu prawnego są negatywne zarówno dla rynku, jak i dla konsumentów. Brak możliwości rozpoznawania w kosztach podatkowych rezerw i strat z tytułu niespłaconych wierzytelności w sposób bezpośredni wpływa na koszty operacyjne instytucji pożyczkowych. W celu minimalizacji ryzyka zmuszone są one do prowadzenia restrykcyjnej polityki kredytowej, czego efektem jest odrzucanie ponad 70% wniosków o finansowanie. Prowadzi to do zjawiska wykluczenia finansowego znacznej grupy osób, które, nie mogąc uzyskać finansowania na rynku regulowanym, zmuszone są do poszukiwania go w tak zwanej szarej strefie. Naraża ich to na ryzyko związane z nieuczciwymi praktykami, w tym na zawyżone, lichwiarskie opłaty oraz nielegalne formy dochodzenia roszczeń.

Rozwiązaniem zarysowanego problemu jest dostosowanie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych do aktualnych realiów gospodarczych poprzez zagwarantowanie równego traktowania podatkowego wszystkim podmiotom profesjonalnie udzielającym kredytów i pożyczek. Proponowana zmiana polega na nowelizacji art. 16 tej ustawy w sposób, który umożliwi instytucjom pożyczkowym i Krajowym Instytucjom Płatniczym rozpoznawanie w kosztach uzyskania przychodów rezerw oraz odpisów tworzonych na pokrycie nieściągalnych wierzytelności, a także strat z ich zbycia. Taka zmiana jest niezbędna dla zapewnienia spójności systemu prawnego i zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki, należy bowiem wskazać, że podobnie restrykcyjne przepisy w Unii Europejskiej obowiązują obecnie jedynie na Litwie.

Proponowana zmiana, mająca na celu rozpoznawanie w kosztach nieściągalnych wierzytelności, w pełni wpisuje się w nadrzędne cele przedłożonego do konsultacji projektu ustawy. Uzasadnienie projektu słusznie wskazuje na dążenie do realizacji zasady sprawiedliwości podatkowej i eliminacji sytuacji, w których zdarzenia o tożsamym skutku ekonomicznym są opodatkowane według różnych zasad, bez aksjologicznego uzasadnienia.

W związku z powyższym przedstawiamy propozycję zmiany przepisów w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych:

1) w art. 4a dodaje się pkt 37:

37) instytucji pożyczkowej – oznacza to instytucję pożyczkową, o której mowa w Ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim

2) art. 12 ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

6) kwota stanowiąca równowartość:

a) w bankach - rezerwy na ryzyko ogólne, utworzonej zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, rozwiązanej lub wykorzystanej w inny sposób,

b) w bankach, instytucjach pożyczkowych i Krajowych Instytucjach Płatniczych - rozwiązanych lub zmniejszonych rezerw, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 26,

member of



BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

zaliczonych uprzednio do kosztów uzyskania przychodów, z zastrzeżeniem ust. 4 pkt 15 lit. b;

c) w bankach, instytucjach pożyczkowych i Krajowych Instytucjach Płatniczych – rozwiązanych lub zmniejszonych odpisów na straty kredytowe, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 26c, zaliczonych uprzednio do kosztów uzyskania przychodów, z zastrzeżeniem ust. 4 pkt 15 lit. b;

3) art. 12 ust. 4 pkt 15 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

15) w bankach, instytucjach pożyczkowych i Krajowych Instytucjach Płatniczych:

4) art. 15 ust. 1h otrzymuje brzmienie:

1h) Kosztem uzyskania przychodów są także:

1) w bankach - rezerwa na ryzyko ogólne tworzona w roku podatkowym, zgodnie z art. 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe,

2) w bankach, instytucjach pożyczkowych i Krajowych Instytucjach Płatniczych - strata ze zbycia funduszowi wierzytelności albo towarzystwu funduszy inwestycyjnych tworzącemu fundusz wierzytelności z tytułu kredytów (pożyczek), stanowiąca różnicę pomiędzy kwotą uzyskaną ze zbycia a wartością wierzytelności z tytułu udzielonego przez bank, instytucję pożyczkową lub Krajową Instytucję Płatniczą kredytu (pożyczki lub kredytu płatniczego) - do wysokości kwoty udzielonego kredytu (pożyczki lub kredytu płatniczego), z wyłączeniem odsetek, prowizji i opłat, jeżeli opóźnienie w spłacie kapitału tego kredytu (pożyczki) lub odsetek przekracza 12 miesięcy

3) w bankach, instytucjach pożyczkowych i Krajowych Instytucjach Płatniczych - przekazane funduszowi wierzytelności albo towarzystwu funduszy inwestycyjnych tworzącemu fundusz wierzytelności:

a) pożyczki z wierzytelności,

b) kwoty główne z wierzytelności,

c) kwoty uzyskane z tytułu realizacji zabezpieczeń wierzytelności

- objęte umową o subpartycypację;

4) w bankach, instytucjach pożyczkowych i Krajowych Instytucjach Płatniczych - zwrócone funduszowi wierzytelności albo towarzystwu funduszy inwestycyjnych tworzącemu fundusz wierzytelności kwoty uzyskane ze zbycia tym podmiotom praw do strumienia pieniądza z wierzytelności z tytułu kredytów (pożyczek) objętych umową o subpartycypację w przypadkach gdy następuje zwrotne przeniesienie praw do takich wierzytelności, jeżeli bank, instytucja pożyczkowa lub Krajowa Instytucja

member of

 BUSINESS at OECD

member of

 BUSINESS EUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Płatnicza wykazała przychód na podstawie art. 12 ust. 4f i nie zaliczyła do kosztów uzyskania przychodów kapitału kredytu (pożyczki) na podstawie pkt 3 lit. b lub c.

5) w art. 16 ust. 1:

1. pkt 10 lit. e otrzymuje brzmienie:

e) z tytułu przekazania przez bank, spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, instytucję pożyczkową lub Krajową Instytucję Płatniczą funduszowi wierzytelności albo towarzystwu funduszy inwestycyjnych tworzącemu fundusz wierzytelności środków pochodzących ze spłat kredytów (pożyczek), objętych funduszem wierzytelności;

2. pkt 26 otrzymuje brzmienie:

„26) rezerw tworzonych w bankach, instytucjach pożyczkowych i Krajowych Instytucjach Płatniczych na pokrycie wierzytelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona, z wyjątkiem tych rezerw na należności z tytułu udzielonych przez bank, instytucje pożyczkowe i Krajowe Instytucje Płatnicze kredytów (pożyczek gotówkowych lub kredytów płatniczych) oraz na należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, pomniejszonych o wartość rezerw dotyczącą odsetek, prowizji i opłat, które zostały utworzone na pokrycie:

a) w bankach, instytucjach pożyczkowych i Krajowych Instytucjach Płatniczych, z zastrzeżeniem lit. c:

- wymagalnych a nieściągalnych - udzielonych kredytów (pożyczek),
- wymagalnych a nieściągalnych należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek,
- udzielonych kredytów (pożyczek), zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 – do wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą została utworzona rezerwa,
- należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 - do wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty należności, na którą została utworzona rezerwa,

b) w bankach hipotecznych:

- wymagalnych a nieściągalnych nabytych wierzytelności banku hipotecznego,
- nabytych wierzytelności banku hipotecznego, zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 – do wysokości nie

member of

 BUSINESS at OECD

member of

 BUSINESS EUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

wyższej niż 25% kwoty tej nabytej wierzytelności banku hipotecznego, na którą została utworzona rezerwa,

c) w bankach udzielonych przedsiębiorcom realizującym program restrukturyzacji na podstawie odrębnych ustaw:

- kredytów (pożyczek) zakwalifikowanych do kategorii stracone, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3,
- należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek zakwalifikowanych do kategorii stracone, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3,
- kredytów (pożyczek) zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 – do wysokości nie wyższej niż 50% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą została utworzona rezerwa,
- należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 – do wysokości nie wyższej niż 50% tej kwoty należności, na którą została utworzona rezerwa;

3. pkt 26c otrzymuje brzmienie:

„26c) odpisów na straty kredytowe utworzonych na pokrycie wierzytelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona, z wyjątkiem tych odpisów na straty kredytowe utworzonych na należności z tytułu udzielonych przez bank, instytucję pożyczkową lub Krajową Instytucję Płatniczą kredytów (pożyczek) oraz na należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, pomniejszonych o wartość odpisów na straty kredytowe dotyczącą odsetek, prowizji i opłat, które zostały utworzone na pokrycie:

a) w bankach, instytucjach pożyczkowych i Krajowych Instytucjach Płatniczych, z zastrzeżeniem lit c:

- wymagalnych a nieściągalnych – udzielonych kredytów (pożyczek),
- wymagalnych a nieściągalnych należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek,
- udzielonych kredytów (pożyczek), których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy - do wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą został utworzony odpis na straty kredytowe,

- należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy – do wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty należności, na którą został utworzony odpis na straty kredytowe,

b) w bankach hipotecznych:

- wymagalnych a nieściągalnych nabytych wierzytelności banku hipotecznego,
- nabytych wierzytelności banku hipotecznego z tytułu kredytów (pożyczek), których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy – do wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty nabytej wierzytelności banku hipotecznego, na którą został utworzony odpis na straty kredytowe,

c) w bankach, udzielonych przedsiębiorcom realizującym program restrukturyzacji na podstawie odrębnych ustaw:

- wymagalnych, a nieściągalnych kredytów (pożyczek),
- wymagalnych a nieściągalnych należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r., gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek,
- kredytów (pożyczek), których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy – do wysokości nie wyższej niż 50% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą został utworzony odpis na straty kredytowe,
- należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy – do wysokości nie wyższej niż 50% tej kwoty należności, na którą został utworzony odpis na straty kredytowe;”

4. dodaje się ust. 3g¹ o następującym brzmieniu;

3g¹) Przepisy ust. 2a-3g stosuje się odpowiednio do instytucji pożyczkowych i Krajowych Instytucji Płatniczych.

Konfederacja Lewiatan, KL/469/161/ASW/2025

member of



member of



Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy